

Posudek oponenta diplomové práce

Téma: Vyživovací povinnost

Autorka: Kristýna Lemonová

Oponent diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D

Posuzovaná diplomová práce Kristýny Lemonové je dle svého názvu zaměřena na problematiku vyživovací povinnosti. Při úvodním seznámení s takto formulovaným tématem práce jímá čtenáře jistá obava plynoucí z nejistoty, jak se mohlo autorce podařit téma takového rozsahu zpracovat v omezeném formátu diplomové práce (co do počtu stran přitom nijak nadměrně rozsáhlé). Tato obava jen naštěstí rozptýlena již při letmém nahlédnutí do obsahu odevzdaného textu, ze kterého jasně vyplývá, že se diplomantka ve výkladu blíže zaměřuje jen na vybrané typy vyživovací povinnosti – konkrétně na vyživovací povinnosti mezi manžely, resp. rozvedenými manžely a na vyživovací povinnost mezi registrovanými partnery, resp. na vyživovací povinnost po skončení tohoto partnerství. Takové zúžení je možné považovat za racionální, dává totiž autorce dostatečný prostor pro hlubší a vyvážený výklad (byť patrně nebyl důvod pro zatajení tohoto zúžení výkladu již v samotném názvu).

Práce samotná je rozvržena, pomineme-li *Úvod* a *Závěr*, do tří částí. První zabírající zhruba třetinu rozsahu je věnována vstupním výkladům. Druhá je zacílena na samotné jádro tématu. V jejich jednotlivých podkapitolách jsou postupně řešeny vyživovací povinnosti mezi manžely, rozvedenými manžely, registrovanými partnery a bývalými registrovanými partnery. Poslední nejstručnější partie je zaměřena na srovnání se slovenskou úpravou. Uvedenému základnímu rozvržení není možné v základu nic vytknout, je přehledné a poměrně vyvážené. Dílčí výhradu je třeba učinit snad jen ke snaze diplomantky pokusit se ve vstupní kapitole shrnout vše, co souvisí s vyživovací povinností, a to včetně vývoje (v rozsahu dvou stran) či popisu jednotlivých typů dalších vyživovacích povinností. S ohledem na rozsah a celkové zaměření práce se zdá být nadbytečnou snaha pojednat například i o tabulkách Ministerstva spravedlnosti pro stanovení výživného k dětem nebo o náhradním výživném. Je jasné, že takto podaný výklad se nutně drží převážně na povrchu a představuje jen výběr základních informací.

V dalších částech práce se již autorka přidržuje úžeji vymezené problematice, což ji umožňuje proniknout do tématu detailněji. Tam, kde setrvává pouze na přehledovém pojetí výkladu, se pak občas dopouští věcných zjednodušení a dílčích nepřesností. Na s. 20 tak například vymezuje překážky manželství s tím, že uvádí, že *v neposlední řadě jeho vzniku brání vztah mezi mužem a ženou v přímé linii či vztah sourozenecký*. Současně je za takový vztah dle ní považován i *takový vztah, který je založen poručenstvím, pěstounstvím nebo svěřenectvím*. Jakkoliv je patrné, že i tyto poměry tvoří překážku uzavření manželství (byť čistě formální a v podstatě ihned zhojenou), jde o překážku nepochybně jinak konstruovanou, jinak závažnou a spojenou s jinou možností zhojení. Jistě se nejedná o totožnou situaci, jako když uzavře například manželství sestra s bratrem. Případy omylů či

donucení autorka ve výčtu důvodů neplatnosti manželství pomíjí. Za zjevně nesprávné je pak třeba považovat její tvrzení, že manželství uzavřené navzdory *porušení či nedodržení některé z podmínek*, které výše přehledově uvádí, je *zdánlivé a tedy neexistující* – je patrné, že většina jí uváděných vad při uzavření manželství vede k jeho neplatnosti a nikoliv ke zdánlivosti. Za značně zjednodušující je možné označit také tvrzení, že výživné mezi manžely je hrazeno v pravidelných opakujících se měsíčních dávkách (s. 28). Na jiném místě práce autorka správně připomíná, že vyživovací povinnost vzniká uzavřením manželství. Je přitom nepochybné, že ve většině tuzemských manželství probíhají mezi manžely pravidelné přesuny majetkových hodnot opírajících se o vyživovací povinnost mezi nimi, a to pravidelně a zcela běžně. Výživné tak jistě není obvykle hrazeno v pravidelných a opakujících se měsíčních dávkách a jistě ne vždy v penězích. Zpřesnit by bylo vhodné například i tvrzení, že možnost přiznat sankční výživné byla v zákoně o registrovaném partnerství doslovně formulačně přejata ze zákona o rodině (s. 56). Zatímco dle zákona o rodině bylo totiž požadováno, aby se manžel *porušením manželských povinností na rozvratu manželství převážně nepodílel*, v případě zákona o registrovaném partnerství lze sankční výživné přiznat bývalému partnerovi, *který se na trvalém rozvratu společného vztahu nepodílel*. Jinak je však možné výklad podaný v části třetí (dle číslování práce) označit za vyvážený. Z pohledu očekávání čtenáře je škoda, že se autorka ve své práci bohužel jen letmo dotýká (s. 31) problematiky vztahu vyživovací povinnosti a jiných majetkových institutů manželského majetkového práva, která je z pohledu právního velmi zajímavá, byť nepochybně výkladově značně komplikovaná.

Formální úroveň zpracování nevybočuje z obvyklých standardů kladených na závěrečné práce v magisterském studijním programu. Autorka se sice dopouští dílčích formulačních nepřesností či pravopisných pochybení, jejich rozsah však není natolik výrazný, aby závažnějším způsobem narušoval celkový dojem z práce. Občas by neškodilo užívání přesnější terminologie, resp. alespoň její správné vstupní zavedení (např. s. 34 – sporný a nesporný rozvod).

Autorka pro zpracování svého tématu shromáždila dostatečně reprezentativní vzorek odborných pramenů. Citováno je v mezích platné citační normy. Sjednocena však měla být podoba citačního aparátu. Příjmení autorů je někdy uváděno velkými písmeny a plným jménem, jindy naopak písmeny malými a jména pak pouze základními iniciály. Podobná nejednotnost se vyskytuje i při uvádění stran, z nichž je citováno. V poznámce pod čarou č. 19 je kupříkladu uveden jen celkový rozsah citovaného díla a nikoliv konkrétní stránka, z níž je citováno. V poznámce pod čarou č. 27 je zase citována stránka 7k. Jakkoliv nejde o prohřešky zásadního rázu, zbytečně snižují celkový dojem z odevzdané práce.

Závěrem lze konstatovat, že odevzdaná práce nepochybně splňuje základní požadavky kladené na práci diplomovou. Autorce se daří s tématem vypořádat zdařile, byť jistá dílčí zaváhání po obsahové i systematické stránce jí lze vytknout. Z práce je však zřejmý hlubší zájem autorky o zvolené téma, jakož i dobrá orientace v něm. Škoda snad jen, že se vyjma kap. 3.5 (*Úvahy de lege ferenda*) pouští do samostatných úvah jen zcela výjimečně a práci tak vtiskla převážně popisný styl. Je to jistě zbytečné, neb z výkladu je patrné, že by byla hlubších úvah jistě schopna.

Práci s ohledem na uvedené k obhajobě **doporučuji** a v případě jejího zvládnutí ji navrhuji hodnotit předběžně jako **velmi dobrou**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Pokuste se porovnat postavení manželů a registrovaných partnerů s ohledem na zařazení vyživovací povinnosti do širšího rámce jejich vzájemných majetkových poměrů.
- 2) Zkuste vymezit základní důvody, které Vás vedou k úvaze, že by měla být vyživovací povinnost pro rozvedeného manžela časově omezena.

V Plzni dne 7. května 2022

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.